Năm thứ mười hai — Số 1110 2193 — NGÀY 10 NAM 10 JUILLET 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur. 61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : [illegible]
Directeur : [illegible]
Rédacteur en chef : [illegible]
Administrateur délégué : NGUYỄN-VĂN-VINH

Adresse télégraphique : TRUNG BẮC TÂN VĂN HANOI
Téléphone n° 150

ANNONCES
Ont compétées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 - 065 de large.
Une seule insertion. . . . 0 , 50 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 , 12 le c/m
Réclame dans le 1er page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Sao cho việc giáo-dục có thành-hiệu hẳn hoi?

I

Cứ các lẽ đã giải trong mấy kỳ báo trước, các giáo-viên vốn là một hạng người có quan-hệ với xã-hội hơn cả, vì xã-hội bao giờ cũng cần phải có giáo-dục mà người chủ-trương cái cơ-quan giáo dục tức là các giáo viên; các giáo-viên có cố làm được trọn vẹn cái chức-vụ của mình là cái chức-vụ dẫn dụ hậu-tiến, đào tạo thanh-niên thì việc giáo dục trong xã-hội mới mong có thành-hiệu tốt, việc giáo-dục trong xã-hội ta bây giờ sở-dĩ chưa thấy có cái kết-quả viên-mãn, không cần phải nói thì ai cũng đã biết là tại các giáo-viên phần nỗi phần nhiều không làm hết được chức-vụ mình thì có dễ thuở nay ta thường chớp mắt bỏ qua mà không xét tới. Như trên đã kể, các giáo-viên ở trong xã-hội ta bây giờ cái danh-vọng xem ra còn bé nhỏ quá, cái quyền lợi xem ra còn hẹp-hòi lắm, nên các giáo-viên phần nhiều không khỏi cúng theo cái ý khinh trọng của xã-hội mà không biết tự trọng cái địa-vị cái chức-vụ của mình, đã không được xã-hội công-nhận cái địa-vị của mình làm quí, cái chức-vụ của mình làm to thì ngôn-giáo thân-giáo đối với người thụ giáo dễu không có giá-trị gì, không nó-phạm được với ai mà cũng chẳng ai chịu cho mình dìu-dắt, nhân thế mà mình tự bạo tự-khí cái địa-vị, cái chức-vụ của mình nữa thì càng chẳng thiết gì dạy dỗ, chẳng cần gì mực thước, mà việc giáo-dục trong xã-hội càng hư hỏng đến nơi, nếu không tìm cách mà bổ cứu ngay thì việc giáo dục e rồi đến xói hỏng bỏng không, nói rằng khai dân-trí mà dân-trí chửa biết bao giờ phổ-thông, nói rằng dục nhân-tài mà nhân tài chưa biết bao giờ tấn tới, chẳng cũng là một vấn-đề khẩn yếu mà trên chính-phủ dưới quốc-dân ta đều nên để bụng vào một tí hay sao?

Nay muốn tìm cách bổ-cứu thì làm thế nào? Cái chủ động-lực trong việc này tức là mọi người trong giáo-chức; việc giáo-dục hư hỏng là chỉ tại mình không làm trọn chức-vụ, vậy thì muốn cho việc giáo-dục thành hiệu chẳng cũng là chỉ tại mình làm trọn chức-vụ ư? Thật có để bụng tới cái tiền-đồ giáo dục của nước nhà mà tìm cách bổ cứu thì trước hết hãy nên kỳ vọng ở các giáo-viên. Các giáo-viên ta nên thử đặt mình ra xã-hội mà nghĩ cao lên một tầng rằng: Cái danh-giá nặng hay nhẹ là tự ta bắc cân lấy cho ta, cái quyền-lợi đắt hay rẻ là tự ta đánh giá lấy cho ta, cần gì lại cứ phải cầu tới xã-hội bắc cân mà đánh giá cho ta mới được, đem cái thân « thượng thiên hạ địa duy ngã độc tôn » mà để cho tai mắt dung-tục bắc cân cái danh-giá của mình, đánh giá cái quyền-lợi của mình, thì chẳng là tỉ bỉ lắm ru? mình đừng vào cái địa-vị, nhận lấy cái chức-vụ dẫn dụ hậu-tiến, đào-tạo thanh-niên cho nước cho nòi mình, hết thảy nhân-dân trừ bị cho xã-hội sau này là trong tay mình nong khuôn dập mẫu cho cả, cái danh giá ấy còn gì trọng hơn, mà cái quyền-lợi ấy còn gì lớn hơn? Ông Nhan, ông Mạnh suốt đời áo vải mà đức hạnh đạo học đủ làm sư-biểu cho cả muôn đời, há phải cứ hàm viện hàm đường, cuống diếc cuống tim mới là sang, há phải cứ tiền nghìn bạc muôn nhà nhiền ruộng lắm mới là giàu, há phải cứ ô-tô song-mã, cơm tàu tiệc tây mới là thích, há phải cứ kè bầm người thua, kẻ luồn người cúi mới là thần thế, há phải cứ ngọc ngà gấm vóc, lâu đài xe ngựa mới là phong-lưu; ta mà có được cái đức hạnh, cái đạo-học như các vị tiên-sư, lấy cái phẩm-hạnh của ta làm gương trong, nêu thẳng cho từ-đệ ta, lấy cái học-thức của ta vì từ-đệ ta mà luyện tri dục hồn, lấy cái khôn biết kính lịch của ta vì từ-đệ ta mà chỉ đường dẫn lối, làm cho trọn được cái chức-vụ để xứng đáng với cái địa-vị ta thì cái danh-giá ta đã trọng gấp mấy những trẻ mượn màu son phấn mà huyễn diệu với phường mẹ đĩ bố cu, cái quyền-lợi ta đã to gấp mấy những kẻ đội lốt hùm beo mà nạo khoét của lũ cùng-đinh hạ-hộ, sau này dân-đức tiến, dân-lực mạnh, nước nhà nhờ mình mà hưng-thịnh, nhân-quần nhờ mình mà tiến-hóa, tưởng cái sang ấy với cái sang hàm viện hàm đường, cuống diếc cuống tim đẳng nào hơn? Nhân tài nhiều, kỹ-nghệ thịnh, lợi nguyên trong nước nhờ mình mà khai phát được hết, tài-sản trong nước nhờ mình mà tăng tiến được mau, tưởng cái giàu ấy với cái giàu tiền nghìn bạc muôn, nhà nhiều ruộng lắm đẳng nào hơn? trong một tay mình tô tạo ra hàng bao nhiêu em châu thành tài đạt đức như giồng cây mà được trông thấy hoa thơm quả tốt, nuôi tắm mà được trông thấy kén mấy tơ dày, tưởng cái thích ấy với cái cơm tàu tiệc tây, ô-tô song-mã đẳng nào hơn? Quyền thế mà đến ở dưới tay dìu dắt của mình, nhà chính-trị có, nhà pháp-luật có, nhà văn-học có, hết thảy tài tuấn anh hào trong xã-hội đều chịu cái công ơn giáo huấn của mình thì cái quyền thế kẻ bầm người thưa, kẻ luồn người cúi tưởng chưa thấm vào đâu. Phong lưu mà đến tự một tay gây dựng của mình, nào đại mỹ thuật, nào đại thực-nghiệp, nào đại phát-minh, hết thảy trăm công nghìn việc trong xã-hội đều do cái phương pháp chi-phối của mình, thì cái phong-lưu gấm vóc ngọc ngà, lâu đài xe ngựa tưởng chưa thấm vào đâu.

Có cái tư-tưởng cao-thượng như thế mà lại có cái tâm lực thực-hành, nghiên-cứu cái học giáo-dục cho cực kỳ tinh thâm, giảng cầu cái phép giáo-dục cho cực kỳ hoàn-bị, thầy đã bết lòng dạy thì học-trò sao lại chẳng có kẻ để lòng nghe, thầy đã ra mẫu hay thì học-trò sao lại còn nhiều người theo mẫu dở, việc giáo-dục trong xã-hội thế nào lại chẳng có được cái thành-hiệu tốt mà danh giá của các giáo-viên tự khắc là trọng, quyền-lợi của các giáo-viên tự khắc là to vậy.

UYÊN-TOAN

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 9 Juillet 1924

Nước Anh đối với cái chương-trình của hội-đồng giám-định ủy-viên

M. Macdonald tuyên bố tại hạ nghị-viện rằng cuộc hội nghị Londres sẽ xét về việc thi-hành cái chương trình của hội đồng giám-định ủy-viên. Sau các nước sẽ điều-đình với nhau về việc xử trí với nước Đức trong khi nước Đức trái hẹn sai lời, vì giao ước Versailles sẽ đề nguyên không tuay đổi.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 8 và 9 Juillet 1924

Nước Anh với nước Pháp

Quan đại-sứ nước Anh đến thăm quan Herriot có nói quan Macdonald sẵn lòng ba các cho các nước có giấy mời đến nội-nghị biết rằng quan Mac donald không muốn trái lời đã hẹn với quan Herriot và lời lẽ trong bức thư mới các nước toàn là do chánh-phủ Anh soạn ra. Quan Herriot nhận lời.

Nước Pháp với cuộc hội-nghị Londres nay mai

Bản án-văn nói cái ý kiến của nước Pháp về cuộc hội-nghị Londres nay mai đã soạn xong từ hôm qua, sang hôm nay đã đệ trình hội-đồng các quan thượng-thư xét.

Tòa Nội-các nước Bỉ-đào-nha

Tòa nội-các Bỉ-đào-nha đã lập xong. Tổng-trưởng kiêm bộ nội-vụ; M. J. spari; Ngoại-giao: M. God.nho chiến-tranh: tướng Vieirarocra

Tại hội-đồng các quan thượng-thư

Hội-đồng các quan thượng-thư định đệ-trình hạ nghị-viện một bản dự thảo luật-pháp về việc đem hai cốt ông Jaurès vào Cour-kiên-tăng. Hội đồng lại sắt một bản dự án về việc lập cái lệ bảo-cử từng hạt.

NƯỚC XIÊM-LA MUA TOA MÁY XE HỎA CỦA PHÁP

Hoàng-thân Paccharatra là bảo đệ vua Xiêm đã tới Nantes. Hoàng-thân đi xem cuộc đấu-xảo ở hạt ấy.

Sau hoàng-thân đến xưởng đóng xe-hỏa, hiện đương chế các toa máy cho chánh phủ Xiêm.

HỌC-SINH PHÁP DU-LỊCH THẾ-GIỚI

Về việc học-sinh Pháp du lịch thế-giới, trong báo *Journal* có đăng mấy câu sau này:

Các thuộc-địa Pháp, không mấy người biết. Muốn cho các thuộc-địa phát đạt lên, muốn làm cho ai nấy biết mến các thuộc-địa, còn cách gì hơn là cho học thanh-niên trẻ-tuổi nước Pháp đi xem các thuộc-địa ấy, đến khi họ về sẽ đặt một cuộc thi soạn bài dự-ký của họ.

Trước khi một toán học-sinh khởi-hành sẽ có đặt một buổi có các cuộc vui và diễn-thuyết. Buổi hư nhất sẽ nói riêng về Đông-pháp. Toán thứ nhất sẽ đi nay mai, toán những nữ học-sinh, do Mme Mazot hội-trưởng hội *Association générale des Etudiants* đứng đầu.

Buổi diễn-thuyết thứ nhất định vào ngày 30 Mai, từ 5 đến 7 giờ, tại phòng đặt các cuộc vui của báo *Journal*. Các cuộc vui có hội tương tế học-sinh Việt-Nam trông nom. Trước khi bắt đầu các cuộc vui, quan Albert Sarraut sẽ diễn thuyết về Đông-pháp.

Trong các cuộc vui có âm-nhạc Việt-Nam, và diễn một tấn-kịch nằm cảnh soạn theo quyển Kim-Vân-Kiều, là một quyển truyện kiệt-tác của ông Nguyễn-Du. Đông tuồng thì có Mme Suzanne Nova, Mme Marie Louise, MM. Trần-văn-Khá, Ng-v-Khanh, Ng hữu-Cung. Có chiếu các phim ảnh về Đông-pháp. Tại nhà báo lại có bày các đồ mỹ-thuật Việt-Nam.

NHÀN ĐÀM

Đây là gì?

« Chào bà! Không dám chào bà! Không dám chào bà! Không dám. » Đến chơi nhà kia, ông chồng giới-thiệu đến mười chục bà vợ. Quí-hóa quá! Bằng ấy bà chung một ông chồng, bà nào cũng mặt hoa da phấn, ăn vận cũng lịch sự như nhau, lại có vẻ yêu mến nhau lắm!

— Nhà ở phố X., bên cạnh hiệu X., gần ô-tem X. có phải không?

Phải.

— Thôi, thôi, đấy là...

— Ấy chết chửa! rõ mình thật thà như đếm. Thảo nào xưa nay người ta đồn thằng cha ấy thần thế gớm!

Sơn-phong

VĂN UYỂN

Bần nữ thán

(Điệu kể truyện lối mới)

Này chị em ơi, ngao ngán thay mang lấy một chữ bần,
Nằm canh vò võ ngẩn tầm thân lưỡng những đeo sầu.
Này chị em ơi, cái dung nhan nào có kém ai đâu,
Vì bần nên nỗi để muôn sầu mà lại nghìn bi.
Buổi xuân xanh em con gái đương thì,
Tay không em chịu biết lấy gì mà điểm trang.
Này chị em ơi, bên lầu tây rộn rực yến tân lang,
Mà bên lầu bắc cũng rõ ràng mở tiệc tân hôn.
Tựa cầu lan, em trông thấy mà buồn,
Nghĩ mình duyên phận biết có vuông tròn đâu chăng?
Này chị em ơi, cũng gớm gan cho ông Nguyệt chị Hằng.
Nghèo giàu chẳng khỏi dạ thế thường người ta.

Minh-phương Ng-như Cương.

HAI CHÁNH-PHỦ PHÁP-ANH ĐÃ HỢP Ý NHAU

Quan đại-sứ nước Anh và quan He riot cùng nhiều quan thượng-thư ra đón quan Macdonald tại nhà ga du Nord. Công-chúng hoan hô. Hai quan thủ-tướng hội-nghị với nhau lúc buổi chiều. Sau khi xơi cơm lại hội-nghị đến sáu giờ sáng. Sáng hôm nay lại hội-nghị.

Chiều hôm nay, chánh-phủ có lại cảo cho các báo như sau này:

Ngày 16 juillet sẽ đặt cuộc hội-nghị. Nước Hoa-kỳ sẽ cử đại biểu đến. Hai chánh-phủ Anh Pháp sẽ thuận các điều khoản trong chương trình giám-định. Mọi khoản của các nước điều đình với nhau sau này không có phạm đến cái quyền của hội-đồng bồi-thường. Song xét ra những người cho vay tiền và có trái đơn tất phải được bảo chứng một cách chắc chắn mới được, vì vậy hai chánh-phủ sẽ điều đình cho nước Hoa-kỳ sẽ cử một viên đại-biểu đến dự hội đồng bồi-thường để phòng khi chánh-phủ Đức sai lời trái hẹn thì ghi chứng cho phân minh.

Nếu hai chánh-phủ định như thế mà không xong, hoặc khi các hội-viên tại hội-đồng bồi-thường không hợp ý với nhau, thì hai chánh-phủ sẽ khuyên hội-đồng cử một viên tổng ủy viên người Hoa-kỳ.

Hễ nước Đức dụng tâm hội-nước sai lời, hai nước Pháp-Anh sẽ trù tính để thi hành mọi khoản và bảo-vệ quyền-lợi của các nhà có tiền cho vay.

Hội-đồng bồi-thường sẽ soạn một cái chương trình về việc thống nhất nền kinh-tế nước Đức. Các nước Đồng-minh sẽ lập một cơ-quan riêng để xem xét về việc dùng các số tiền của nước Đức nộp.

Về các số tiền của Đồng minh liệt-quốc nợ lẫn nhau, chánh-phủ Anh có nói sẽ cùng các chánh-phủ các nước tìm cách giải-quyết cho công-bằng.

Về vấn-đề binh-sự, hai chánh phủ Pháp-Anh sẽ cùng nhau tìm cách hủy bỏ Vạn-quốc làm trung gian, hoặc dùng một lối nào khác mà trù tính làm sao cho cái vấn-đề binh-sự của liệt-quốc sẽ giải-quyết xong hẳn mới thôi.

(Pordeaux, ngày 9 Juillet 1924.

TẠI CÁC MIỀN BỊ HỦY-HOẠI

Cứ như một bản tổ trình của ông quận-trưởng quận Somme tại hội-đồng hàng quận, thì các đất giồng-giọt trong quận Somme đã ta-phục lại được hầu hết.

Trước kia tưởng rằng ba vạn hec tares đã ruộng đành bỏ hoang không giồng-giọt được nữa, và nhiều xã đành mất không gây dựng lại được nào. Nhưng hiện nay đã tu phục được nhiều, và chỉ còn độ một nghìn hectares đành bỏ nhà nước sẽ mua làm của công. Đất ruộng ấy phần nhiều ở các xã Frise, Beaumont Hamel, Beaucourt-sur Ancre, và Thepoval.

CHUYỆN SAY SÓNG

Ai có đi bể qua mới biết sự say sóng là một chứng bệnh rất khó chịu, các nhà làm thuốc thường lưu tâm kể cứu kể đã nhiều đời mà chưa tìm được môn thuốc nào hay cả, chỉ có một cách là đóng tàu cho thật to thì lại là một vấn-đề khó giải-quyết ngay được, vì ngay như Đại-tây-dương và Thái-bình-dương cũng các nơi sóng to thì lưỡng sóng nào to nhất chỉ dài độ 180 thước là cùng, cứ tàu nào to và dài hơn sóng gấp hai thì cũng đỡ được một đôi chút. Các nhà hay đi biển đã phân biệt ra nhiều thứ sóng mà ta hay say nhất là sóng lừng là tàu thuyền không lắc mấy: sóng to quá cứ đưa cả tàu lên rồi lại đưa dằm xuống, còn như lắc hay là chồm thì không khó chịu lắm, nhưng những người không đi quen thì cũng phải nôn mửa không chịu được.

Những khi xuất dương, khi tàu còn ở trong sông thì dãy những hành-khách đi lại trên boong ngắm cảnh ra bộ khoan khoái lắm: các ông thì bút thuốc phì phào, các bà nhai trầu bỏm bẻm, chuyện như pháo rang, cười hơn nắc nẻ; thế mà đến lúc tàu ra tới biển thì các ông ném cả thuốc, các bà nhả hết trầu đi kiếm chỗ nằm ngay. Trên boong văng ngắt không còn ai tiếng nói mửa trong khoang chen tiếng sóng vỗ ngoài mạn tàu thuyền thì ai đã làm lúc say đó bụng cũng bảo đạ rằng rồi cạch không đi nữa. Thế nhưng đến lúc hết sóng thì sự khoái lạc trong tinh-thần lại càng bằng hái lắm nữa, nhất là lúc bước chân lên đến bờ thì lại thấy trong mình khỏe mạnh hơn nhiều, ăn già bữa những khi say sóng không ăn được. Say sóng cũng là tùy tạng người, lắm người chỉ đi một và lần đầu thì say rồi sau quen dần đi, mà lắm người đi mãi vẫn không quen sóng vậy. Lại thường có nhiều người quen sóng nói rằng đi bể có sóng to mới ăn được nhiều và ngon cơm, nhưng cứ như kỳ-giả ngẫm thì có thật vậy, không kể những khi đi bể lớn tàu to thấy thủy-thủ ăn như hổ, ngay như những khi đi thuyền ra ngoài Hạ-long, trông thấy họ mà thèm: thuyền thì nhỏ, sóng thì to, thế mà bọn lái thổi cơm vẫn được, đồ ăn thì cá nướng, rau khô, canh thì cũng bằng cá, thế mà lắm khi thấy họ cầm thìa canh vừa để vào gần mồm thì bị sóng hất thìa canh sang mặt anh bên cạnh, lại múc ngay được thìa khác theo chiều sóng lắc mà cho vào mồm kỳ được! Còn cách họ ăn uống rất là ngon-lành vậy.

Những nhà du-lịch muốn cho được quen sóng như họ thì rất khó, là vì người ta sinh trưởng ở mặt nước, ba đào quen, như ta ở đất vậy. Nhưng ta chỉ cốt sao cho được đỡ say là hơn. Có nhiều báo Âu-Tây đã nói và báo ta đã dịch, bảo rằng đi bể lấy bông nhét kín hai lỗ tai thì không say sóng, sự đó chính kỳ giả đã thí nghiệm thì không kiến-hiệu gì cả mà lại thêm cái cách ù tai. Mới đây kỳ-giả lại xem trong một tờ báo Pháp, giáo-sư Paul-Portier có một bài luận rất kỹ-lưỡng về « Bệnh say sóng » giáo-sư khảo rất tinh tế về lục phủ ngũ tạng người ta trong khi say sóng và nói cả cách điều-trị đại để như sau này:

« Đi tàu bay đi thuyền thì cứ nên tìm « ngay chỗ giữa mà nằm thì những « lúc lắc hay khi chồm cũng ít; nếu ở « đằng mũi, đằng lái hay hai bên mạn « thì rất khó chịu nữa.

« Muốn đỡ nôn mửa thì nên đi nằm « ngay khi chưa có sóng, trước độ « mười phút, nên nằm ngả cho dốc « đầu một chút thì hơn là để gối ở cổ « chứ đừng ở gáy.

« Cũng có máy thứ thuốc tiêm là « Atropine, Lobeline, Coniine tiêm « một vài milligrammes ngay trước « khi tàu chạy thì cũng đỡ được nhiều « lắm, nhưng phải có quan thầy thuốc « điều-trị cho vì toàn là các vị thuốc « hiểm nghèo cả. Vị thuốc hay bơm « cả là Atropine, một người lực lưỡng « chỉ tiêm vào được 1 milligramme « là cùng, hoặc trước hoặc sau khi bị « say sóng. »

Cứ như mấy cách trên thì chính thật kỳ-giả đã thí-nghiệm cũng đỡ được nhiều, song đã đi du-lịch mà nằm xó vậy thì lại một thú. Năm xó buồng của một cái tàu hãng hải thì còn khẩ-trợ chứ nằm có trong cái khoang thuyền của ta thì thực khó chịu, dù không có sóng cũng phải nôn mửa!

Mấy vị thuốc tiêm đó thì quả bi-nhân chưa biết ra làm sao vì mua khó và cách điều-trị nghe cũng hiểm nghèo, mong rằng các nhà y-học xử-lạ thử thì nghiệm xem sao!

Chương-phủ, Nguyễn Triệu.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Cung-hậu Qui-Đức công-chúa từ kỳ-niệm

(Lời ghi nhớ cảnh cũ ngài chúa Qui-Đức)

Đàn Nam-giao bên tả có con đường đi thẳng vào « Dẫn-khiêm-sơn », hai hàng lục-dương xanh đòn che phủ, về tiết trời mộ-xuân, mưa bay phơi-phới, càng thấy im rợp lạnh lùng, dấu tiêu thưa, bóng mục vắng, vẻ non phai ngẫn, vừng ác lạt màu, trong dặng lục âm, bon chon chỉ có hai cái xe tay đương loanh quanh theo giải đường mới, đi vòng trong rừng thông.

Nhìn trông phong cảnh thờ ơ,
Người quen năm trước bây giờ là ai?

Quả núi Dẫn-khiêm đáng lài lài không cao, mà đó là một tòa núi áng trước cửa Khiêm-lăng, thông hàng ngàn ức vạn cây, giềm già bóng lợp, cảnh rất u-tịch, đứng trên đỉnh núi trông xuống bốn mặt bao-la, toàn những : s m, móc, trăm, chủi, cỏ rú rậm rạp um tùm, chỗ thấp chỗ cao, khúc thưa khúc hôm, quanh co theo sống núi châu về hướng nam, mỗi m t khoảng năm bảy chục cây thông xám xịt, trong dám sum sê mù che khói tỏa, lại thấy ẩn ước những búc tường vôi nóc cửa mộ-tầm của các đức ông đức bà ngày trước ; bên kia thì cung điện các tôn-lăng, lâu dài chồng chập, vạn tượng sum nghiêm, gió chiều rung động ngành thông, vừn vụt mà xô đẩy nhau trong đám mênh-mông khoảng rộng vậy.

Hồi tưởng ba mươi năm về trước, trong chốn u-tịch này, có cái vẻ thanh thú lạ dường, tuy rừng sâu rú rậm ngõ hẹp hang cùng, mà duyên cư những nhà ẩn dật, toàn bậc đ i-danh hết thảy, về phía nam núi Dẫn-khiêm thì biệt nghiệp của đức Tiên-công tôi, nhà tên là « Học bản tinh xá », liền dãy xóm đó có cụ Lạc-tịn -Viên, đức ông Cẩm-gian quận-công ; về phía bắc thì phủ đức bà Qui-Đức công-chúa, thường ngài qua lại chơi với nhau, lấy rừng thông Dẫn-khiêm làm con đường tắt, chớ không men bờ núi đi, sợ xa đổi một chút, những lúc trăng thanh gió mát, mấy sớm đèn khuya, chuốc chén bên tre, ngâm thi trước cúc, gảy lẻ tìm bạn, dép cỏ thăm chùa, thực là một cuộc nhã vận tự nhiên.

Tôi năm ấy còn dương ngày thơ chưa biết chi, thấm thoát mới ngày nào, mà mái tóc xõa vai, chốc đã mon men muốn bạc, trải bao sương tuyết, vật đổi sao dời, cảnh cũ tình xưa, lắng lại cảm tưởng.

Do lì trông mây trắng một màu,
Ba xuân tắc cỏ rầu rầu mạch tương.

Tôi còn nhớ từ đời đức tiên-công tôi ở đây được vài năm thì có chỉ phụng-sự như Tây, còn cụ Lạc-Tịnh cũng thăng-thiên ngoại tịnh, gã từ viên-hạt, bụi cuốn chinh-an, người một phương trời, cảnh chia sông núi, duy đức cô tôi là ngài Qui-Đức công-chúa, đức bác tôi ngài cầm gian thì còn giữ lại ; ít lâu lại nghe ngài thì dời nhà sang chỗ khác, ngài thì từ-biệt cõi trần, hỏi vậy mà cảnh lâm-tuyền còn ở ở cho trường tụ tán của nhân-thế vậy.

Phong-trần đầy cả sơn khê,
Tang-thương đến cả hoa kia cỏ này.

Sự thăn tích kể không sao xiết, bây giờ chúng tôi men theo lối đường mòn đi xuống, tìm nhà người giám-tự phủ đức bà để tỉnh-thăm cựu-đệ của ngài, khi vào đến trong sân, chợt thấy trước bức bình-phong có khảm ba chữ « Túc-ung-viên », trong lòng tôi lại thấy cảm-động một cách lạ đường, Túc-ung-viên (sẽ chú rõ ra sau cuối bài) ngày trước trùm một biết bao, « lệ chi » trồng đủ các giống, những ba mươi sáu cây, hai hàng đứng ngoài trường-lang, đến mùa đâm bông kết trái, lục-tiu hồng-sáy, đầy vườn chói-lói, còn trong bao-lan thì bích-đào, giạ-hợp, lục-ngạc, tỷ-bà, các thứ kỳ-hoa dị-thảo, chẳng thiếu thức chi ; nay cỏ lan mặt đất, rêu phong phẩn thông.

Phong quang còn khác dấu xưa.
Ao tù sen rụi, đậu thưa trúc cằn.

Khoảng giữa đứng trơ một tòa cô-viện, nền kề chân núi, mái sắt ngàn thông.

Mấy phen họ lại thu về,
Lọt mành nắng đỏ, quanh hè mưa soi.

Cảnh sắc tiêu điều, thê lương mấn mục, ngậm ngùi nghĩ mãi, không biết thế nào cho cái lòng yêu mến của mình đối với tiền-nhân cho được chút thỏa, bèn hỏi người giám-tự có còn giữ lại được ít nhiều di-thảo của ngài không và bức song-ảnh ở đâu, hỡ người ? Người ấy ngơ ngẩn đáp năm thin thít lụt lo quá, nhà cửa đồ nát thì bức song-ảnh sách vở cũng tùy theo hư hỏng tất cả. Tôi nghe lấy làm thất-vọng, than tiếc không cùng, cứ bước tới bước lui trước dấy thềm, trầm ngâm mãi giờ lâu, trong tư-tưởng giới bấy giờ rõi loạn, hình như cái cây cái lá hẳn cũng trỏ cho tôi biết rằng : khi trước tôi ngồi chơi ở đây, tặng ăn cái quả vải thơm tho này, hai lượt ngọt hay chưa tắt phải còn nhớ ; cái tăng đá kia, bóng nhắc tôi nhớ lại lần ngày xuân nào, họa tường-vi mới nở, chị em bạn dắt nhau đi hái, ngồi dây mà đứt cột nô đùa ; bức mành mành gió lay, mà lại phẳng phất như có tiếng chim sáo chim cưởng niệm phật, trong khi ban mai đức cô mới tiến, (tiến tức là tinh).

(Còn nữa)

Đạm-Phương nữ-sử thuật

Cuộc thi thơ

Của Nhóm-tri-Quyên nữ-sĩ

MMDCXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Nền nếp giao-phong vẫn điểm hồng.
Cồ miếu ngày nga trên bến Nhị,
Hàng bia rực rỡ dưới non Nùng.
Trải qua cuộc t ế kinh luân vững.
Biết mấy mươi phen lửa đượm nồng
tự Lý, Trần, Lê bao thế-kỷ,
Nghiêm trang tổ-quốc vẫn tôn sùng.

MMDCXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Có p ải đây là cồ-miếu không ?
Mái ngói chùm cây ghi cõi Lý.
Cung tường dặm cỏ tạc nguồn Hồng
Vinh quang thì lễ lưu muôn thuở.
Rực rỡ công-thường tựa núi sông.
Đứng ngẫm Đỗ-t ành bao thăng cảnh
K ến còn văn-miếu r ết tô-phong.

Phạm-văn-Tường
118, Rue du Coton, Hanoi

MMDCXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không miếu là đây ngồng lại trông.
Bền vững cương-thường đôi cột đá,
Giữ gìn phù-mỹ mái tường cung.
Bấy nay mưa gió trời Âu Á,
Vẫn đấy phong-quang cảnh Nhị Nùng
Trời đất cũng đâu trời đất ấy,
Các ông qua biết miếu này không ?

MMDCXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Một miếu tôn cao mối đạo sùng.
Chỉ-trụ ngất trời nêu thế đạo,
Cung-tường chật đất dấu nho-tông.
Giờ mưa trải mấy con Âu Á,
Lầu gác còn trơ với Nhị Nùng.
Cảnh mới phồn hoa non nước cũ,
Con hồn khoa giáp nén hương chung.

Kiểm-tô, Hoàng-Tao
Làng Yên quyết, Hà-đông

MMD XXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu cổ nghìn năm đạo một dòng
Kinh, tinh mấy phen dâu bể khác,
Cương-thường hai chữ k ối hương
[illegible]c ung.
Tiếng dân mùa ha quê tỉ ương vắng,
Lễ nhạc ngày đinh chợ vẫn đông.
Đạo cũ khẩn-cầu c o đất cũ,
Cao sâu sông Nhị với non Nùng.

Bùi-thái-Tần

MMDCXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-hóa từ xưa một miếu chung.
Trải Lý, Trần, Lê nền học cũ,
Dấu kinh, tinh, phố lửa ương cùng.
Sông Thù nước chảy pha nguồn Nhị
Khói liệu mây bay rợp núi Nùng.
Đông, Tứ cao sâu dòng đạo trước,
Đời đời xin tạc với non sông.

Bùi-thái-Tảo
Làng Liên-bạt, Hà-đông

TIN NƯỚC LÊN XUỐNG

Trên sông Hồng-hà

	9 Juillet hồi 6 giờ	15 giờ	10 Juillet hồi 6 giờ
Lao-kay . .	81.40	»	80.80
Yên-báy . .	30.62	»	30.62
Việt-trì. .	14.74	»	15.18
Hanoi . . .	10.14	»	10.59
Vạn-yên . .	13.05	»	14.80
Hòa-bình . .	7.80	»	8.04
Tuyên-quang.	11.30	»	»
Phủ-doan. .	24.23	»	24.63
Phủ Yên-bình	2.40	»	2.50

Trên sông Thái-bình

	9 Juillet hồi 6 giờ	10 Juillet hồi 6 giờ
Thái-nguyên .	23.00	22.05
Lẽm. . . .	4.50	3.90
Phủ lạng-thương	4.35	4.81
Đáp-cầu . .	4.71	5.15
Phả-lại . .	3.76	3.76

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 29 độ
15 giờ 31 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ sáu 11 Juillet 1924
S. Cyprien

Âm-lịch

Mồng 10 tháng sáu năm Giáp-tí
Ngày Tân mão
Hành Mộc. Sao Cương Trực Thổ nh, KỴ Tác-tương. Xuyên-tinh. Tạo tiền Phát-mộc, Khai-cự
Ngày Tứ-tư. Kỵ-phòng, Cầu tự, Thương-nhiễu. Hôi-nhiu, Tiễn-nhân, Nhập-học, Xuất-hành, Kết-hôn, Giá-thú, Yến-anh, Di-tế, Giải-trừ, Trị bệnh, Tài-t. Tu tạo, Động thổ Thượng-lương. Thụ-điền, An-táng.

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ.		9 $ 40
— nhì	—	9 00
— ba.	—	8 20
Thóc.		5 50
Bắp ngô.	—	5 00

Giá bạc. — Kể từ ngày 10 Juillet 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 10 f. 05

Tin tàu. — Tàu *hanoi* đến ngày chủ-nhật 13 juillet hồi 15 giờ ở Hải-phòng sẽ chạy đi Packoi, Kouang-tchéou-wan và Hong-kong. Các thư từ ở Hà-nội sẽ mang xuống Hải-phòng chuyển xe lửa 6 giờ 20 sáng 13 juillet.

Hội tây không có điểm binh. — Quan Thống soái vừa định rằng ngày hội 14 juillet năm nay, cuộc điểm-binh không có. Có lẽ năm nay ngày đại hội ấy mới bãi cuộc điểm-binh là lần thứ nhất. Còn lễ gắn Bắc-đẩu bội-tinh cho viên đội Bessin cùng đi với Đại-úy Pelletier d'Oisy thì sẽ làm ở Haiphong vì ở đấy cuộc điểm-binh không bãi.

Quan Thống-soái Blondlat sắp về nghỉ. — Quan Nguyên-soái Blondlat tổng thống quân vụ Đông-pháp đã gần hết hạn hai năm ở đây, vậy chừng đầu tháng sau thì ngài về nghỉ. Quan nguyên soái đến thay ngài là quan Andlouer.

Tin Quảng-đông. — Có tin rằng quan docteur Casabianca bị thương về việc mưu hại ở Quảng-đông mới rồi tại những vết thương ở lưng đã bớt nhiều song các lương y chưa rõ cánh tay ngài có giữ được không. Vì thử không phải cưa nữa thì cái cánh tay ấy cũng không dùng gì được, nhưng vậy tai nghi không làm nghề giải phẫu được nữa.

* * *

Cứ như báo *Echo de Chine* ở Thượng-hải bình phẩm về việc mưu hại ở Quảng-đông vừa rồi thì đứa ác phạm đã là người Nam hay là người Tàu thì chính-phủ Quảng-đông cũng phải chịu trách nhiệm trước, rồi đến chính-phủ Bắc-kinh là một chính-phủ không có tài trị nổ được cái sao huyệt của bọn giặc cướp ở Quảng-đông đi. Cái việc mưu ám sát quan đại-biểu của nước Pháp đi công cán lấy khiến cho ta bắt chánh-phủ Trung-hoa phải đền bồi lại một cách xứng đáng hơn là sự đền bồi của Weilington Kou bằng một cái mỉm cười nói với quan đại-sứ Pháp ở Bắc-kinh. Đối với cái việc mưu hại đến quan thứ hai trong xứ như thế thì Mẫu-quốc thứ hai (Đông-pháp) không thể nhận những lời xin lỗi suông được. Vẫn biết rằng không phải là nói đến thuốc đạn với mũi gươm đâu, song các quân binh ta có thể lên đóng ở miền giáp giới Bắc-kỳ là ở miền Quảng-tây cho đến khi nào đền bồi cho ta một cách thỏa thuận mới thôi.

Nếu phải là người Việt-Nam phạm tội, như lời chính-phủ Quảng-đông đã nói thì thực hư thế nào sẽ biết ngay, vì mấy người Nam ở thành-phố Quảng-đông hình dạng thế nào ai cũng biết rõ cả. Có một việc hiển-nhiên là Tôn-dật-Tiên bao giờ cũng dung túng và bảo trợ cho những người cách mệnh và bọn quá khích, có lẽ bọn ấy giao quả phá cho một người Việt-Nam nèm, trước là để người Quảng-đông khỏi bị nghi-ngờ, sau là để cho bên nước Nam phải cảm-động. Vì thử chánh-phủ Quảng-đông bây giờ không p ải là chánh-phủ của Tôn Văn thì làm gì mà xảy ra cái việc mưu hại này, vì có Tôn-Văn cho nên xử lấy mới biết quả phá là cái gì.

Lược dịch báo *Echo de Chine.*

Muốn bán một cái xe ô-tô « Dodge » chạy còn tốt lắm, giá cực rẻ.

Hỏi tại quan Đốc-tờ Naudin, 2, Đường Hàng Cỏ, Hanoi. 3861

Phi-tướng Pelletier d'Oisy. — Đại-úy Pelletier d'Oisy đã vào Nghệ sáng hôm nay, rồi từ đó sẽ đi đường bộ vào Huế và Saigon. Chừng 26 tháng này thì đại-úy xuống tàu *Porthos* ở Saigon về Pháp.

Tình hình ở địa-giới Bắc-kỳ. — Ở Cao-bằng có tin về như sau này :

Các đảng quân phản đối với đô đốc Lục-vinh-Đinh nghe đâu đã đóng tại Tchen-Ngai và gần đến Quay-Son rồi. Miền giáp-giới vẫn được bằng yên.

Cứ như các nhà quyền binh Trung-hoa thì Lục vinh-Đinh với Thẩm-hồng-Anh (Sam-hong-Sin) nay mai đôi bên sẽ điều-đình xong cuộc hòa là nhờ có Ngô-bội-Phu can thiệp vào.

Ngạch Tư-pháp. M. Ng-xuân-Quan, lòng sự tại tòa Thượng-thẩm Saigon nay bổ làm quyền thẩm phán dự khuyết và tùy thuộc quan C anh thẩm nhất tòa Thượng thẩm Saigon.

HỎI CÁC NHÀ LÀM BÁNH, nên mua Carbonate amoniaque.
CÁC NHÀ THỢ GIẶT, nên mua Chlorure de chaux.
HIỆN CÓ BÁN TẠI :
NHÀ BA CHUÔNG
(Hiệu Bác-chế MONTÈS)
HANOI

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói.	0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói.	0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp kín, mỗi hộp hai mươi điếu.	0 . 20

Nước lụt. — Nước sông các miền đồ núi lại lên dữ dằm, không biết có khỏi cái nạn lụt như mấy năm trước không. Đ ây bản quán lại đăng tin nước lên xuống vào một mực riêng để độc-giả được rõ như mấy năm trước.

— *Phú-thọ.* — Đường thuộc-địa số 2 bị ngập đến một quãng dài ở Phú-doan (Phú-thọ) gần bến đò. Ở đó nước sông Lô-giang lên đến 9 thước. Tại hạt lị và các miền chung quanh bị ngập cả. Bởi vậy từ Phú thọ đến Phú-doan xe cộ không đi được.

Nước ở Việt-trì lên đến 14 thước 80, cao hơn lần trước đến 0m46.

— *Tuyên quang.* — Ngày hôm qua nước đã tràn vào cả những phố thấp, nhiều nhà bị ngập. Nếu nước còn lên t i đường giây thép bị đứt mất.

— *Bắc-ninh.* — Đê sông Đuống bị vỡ ở tả-ngạn hồi 4 giờ sáng hôm nay, về làng Châu-cầu, huyện Quế-dương. Cái đê quai của các làng mới làm xong cũng bị lở một quãng đến 15 thước.

Đường thuộc-địa số 18, từ Châu-cầu đến Phả-lại cũng bị ngập.

A muốn vào học trường cô đỡ ? — Đến ngày 15 septembre này, hồi 9 giờ sáng, tại nh à thương Bảo-hộ sẽ có kỳ thi tuyển những cô thiếu-niên tình nguyện làm học trò cô đỡ (élève sage femme). Các đơn xin ứng thí phải gửi đến quan Đốc trường Thuốc (Ecole de médecine) trước ngày 1er septembre 1924.

Người nào mà có bằng Sơ-học tốt nghiệp (Certificat d'études) thì được vào học mà không phải ứng thí.

Ai đ ược phiếu công-thái ?

Những ông được phiếu công-thái hàng ngàn đồng trở lên tất ông nào cũng sẵn lòng làm phúc. Vậy xin hiến các ông một cách làm phúc, rất công hiệu là mua trữ lấy ít thuốc **hoàn tán thuốc gia truyền** *và sâm quế* **thục cao** *thượng - hạng ở hiệu* **QUẾ-LÂM, 42 phố Phúc-kiến Hanoi** *để dành mà cứu cấp cho những người bệnh hoạn thì không gì làm phúc bằng.*

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE aux examens franco-annamites
của M. L. HOULLIER
Gido-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam
Bán tại nhà in bản-quán
Giá mỗi quyển. . . . 0 $ 30
Tiền cước mỗi quyển . 0 , 12
Ai ở xa xin viết thư về cho
ông BÙI-XUÂN-THÀNH
61 — 63, Rue du Coton — Hanoi

Ngạch học-chính. — Các viên trợ giáo tập sự có tên sau này đều được thăng thực thụ hạng tám kể từ ngày 1er Juillet trở đi : MM. Đỗ-trần-Cư, Trần-trung-Miện, Đặng-đức-Mậu, Bùi-đức-Tiến, Phó-đức-Ban, Ng.-đình-Giao, An-viết-Kính, Lưu-tam-Sinh, Vũ quang-Sung, Ng.-Huyên, Trần-đặng-Hộ.

Ai tin. — Bản-quán được tin buồn rằng nội-tướng ông Ba Tử (hiệu Phúc-tường) phó hàng Đào, số 11, vừa tạ thế và đã cất đám về ấn táng tại làng Khê hồi, phủ Thường-tín, hồi 6 giờ rưỡi sáng hôm nay.

Bản-quán có lời kính viếng bà và chia buồn với ông Ba Tử cùng quí quyến.

* * *

Bản-quán được tin buồn rằng bà cụ thân-mẫu ông Nguyễn-văn-Huệ, tham-biện công-ty hỏa-xa Vân-nam tạ thế ở nhà số 66 đường Rollandes Prolongé Hanoi, năm nay cụ hưởng thọ 80 tuổi. Đến 6 giờ sáng ngày 10 tháng 6 ta tức là ngày 11 juillet này thì làm lễ cất đám. Bản-quán có lời kính viếng cụ và chia buồn cùng ông Huệ và qui-quyến.

Cuộc du-lịch vịnh Hạ-long. Xin kính nhắc các ông bạn đã ký nhận dự cuộc du-lịch vịnh Hạ long ngày 13, 14 juillet biết rằng : đúng 7 giờ tối hôm thứ bảy sau này (12 juillet) ai cũng phải có mặt ở ga mà lấy vé lên xe hỏa (có một chiếc xe hỏa hạng ba để riêng cho khách du-lịch).

Lê-ngọc-Giản lai cảo

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương-thọ độ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại khoa, tại bệnh-viện Tenis, Pau, Rabat, Casablanca Port-Said Ai-cập, Huế.
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ
— chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.
GIÂY NỐI SỐ 236
3018.

Hội chợ Hanoi

Các gian hàng bắt đầu **cho thuê** từ 1er Juillet 1924.

HỘI TÂY 14 JUILLET
Quí-khách nên dùng rượu sâm-banh *Pommery & Greno* là thứ rượu tốt và tại.... rẻ tiền.
Bán tại : L'UNION COMMERCIALE INDO-CHINOISE & AFRICAINE
Một hòm 12 chai lớn. . . . 260 frs.
— 24 chai nhỏ. . . . 275 frs.

Thuế vào lò lợn. Cái thuế vào lò lợn mỗi người một bào mà Hội-đồng thành-phố hồi quan Đốc-lý Mourroux bàn định thì nay đã được quan trên chuẩn y. Như vậy từ rày ai vào đến lò sát sinh là phải nộp thuế.

Xe thồ tà. — Số xe thồ tà đổi tụy bị bắt trong một ngày hôm qua là 41 cái. Nếu sở Cảm bắt nghiệt như độ này thì chẳng bao lâu xe sắt sẽ mất được cái tiếng thồ tà đi.

Vợ lẽ lấy cắp. — Một người lính phụ lít là Trương-duy-Bích trình sở Cảm rằng vợ lẽ là thị-Nguyệt ăn cắp mất 180 đồng và các đồ nữ-trang đáng giá 35 đồng trốn đi mất.

Như vậy thì ai dám bảo rằng lính cảnh-sát nghèo.

NHÀ CHỤP BÓNG PALACE
Cần-cáo
CHỤP BÓNG MÙA HÈ. - Bắt đầu từ ngày 15 Juin giờ đi cho đến hết vụ hè thì nhà c ớp bóng PALACE đ ng cửa không chớp bóng tối, c ỉ c ớp mỗi tuần lễ có hai buổi ban ngày thứ năm và chủ-nhật mà thôi còn những buổi tối thì c ớp trước của Café Métropole.
TẠI RẠP PALACE
Mỗi tuần lễ 2 buổi ban ngày
THỨ NĂM VÀ CHỦ-NHẬT
Mỗi lần chớp mỗi chương-trình khác nhau
Giá vào xem vẫn như cũ

Quan Đốc-tờ Bi-cơ-man
Y-khoa tiến-sĩ
Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh nốt thường cảm và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai tê, đau mắt, các chứng dái tuột-con.
Phòng khám bệnh nhà lại phố hàng Giá, số nhà 33, Hanoi Ông nối 314.
Quan Đốc-tờ có nhà cho người đó, người ấn đến sẵn, ai cần lại bảo. 3903

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Có thấy người Nam nào vào nhà mà xưng là thợ thì nên cẩn thận. — Đâu bài như thế, báo *Courrier d'Haiphong* ngày 10 juillet 1924 có đăng như sau này :

« Có lắm người bản xứ, trong khi qua bên Pháp đã học được đủ cách, đủ lối để bóc lột người, hay là ít ra cũng lấy được một vật gì của người ta. Bởi vậy mà sáng hôm kia hồi 6 giờ có một chàng ở Pháp trở về, tay cầm cái thước đo, vào nhà một người Tây nói là chỉ nhà cho đến đo một cái cửa cần phải chữa lại. Người Tây lấy làm lạ, vì hai hôm trước c ủ nhà vừa đến lấy tiền nhà và cũng không nói gì đến việc chữa cửa hết, vẻ cửa vẫn tốt cả. Người đông bang ta bảo anh thợ giả là có lẽ lầm nhà, rồi đưa hẳn ra cửa, đứng ở thềm nhà nhìn theo thì thấy hắn vào nhà bên cạnh và hắn cũng nói như trước. Hắn đo cửa đâu đấy, đi được một lúc thì thấy người bếp kêu mất một bộ quần áo. »

Mất trẻ con. — Ngô-v-Ninh làm việc ở sở Bưu-điện, nhà ở đường Belgique không có số, có đưa trình đứa con nuôi tên là An, lên chín tuổi, tự nhiên bỏ nhà đi đâu mất từ chiều ngày 6 Juillet.

Ng thị-Hai 35 tuổi, nhà ở Lạc-viện trình rằng ngày 7 Juillet vào hồi quá trưa một tí có đứa bé trộm đứa cháu gái tên là Tý-con lên chín tuổi. Thị-Hai đã hết sức tìm kiếm mà cũng chẳng thấy cháu cùng đứa ăn trộm.

Ăn trộm điện đốt đèn. — Tên Vũ-văn-Thân và Trần-v-Biên ở gác số 309 phố Maréchal Pétain cùng bị thưa là ăn trộm điện đốt đèn của công-ty Điện-khí Đông-pháp ở Hải-phòng.

HẢI-DƯƠNG

Trường Sơ-học. — Trường Sơ-học yếu-lược ở Thọ-trường thuộc huyện Thanh-miện thì từ ngày 1er juillet 1924 kể làm trường Sơ-học có tiền trợ-cấp của nhà-nước.

Cũng kể từ ngày ấy sẽ đặt một trường Sơ-học yếu-lược tại :

1° Phú-tái huyện Kim-thành ;
2° Cẩm-la huyện Kim-thành ;
3 Đo-sơn huyện Đồng-triều

Hội thể-dục. — Tỉnh Hải-dương ta là một tỉnh lớn, song cư dân phần nhiều là người làm ruộng, còn người làm việc các sở công, tư và buôn bán tuy nhiều nhưng vẫn là ít. Mà trong phần ít đó lại còn biết bao nhiêu người không những hận công việc mà lại bận cả đến cái đ'a ăn hàng, rồi chẩu thìa rượu, mấy ai đã chịu lưu tâm đến cái vấn-đề thể-dục là m t điều công-ích mà nhiều nơi hiện đã làm kia. Mới đây ông Ng v-Ninh t am-tá tòa sứ Hải-dương cùng với mấy người bạn đồng chí đề xướng lên cái vấn-đề ấy, cùng nhau lập hội thể-dục, t m được miếng đất ở trước vọng-cung, xin phép quan chánh-sứ, cùng với mấy người anh em góp tiền và làm một cái sân quần xi-măng. Hiện nay đã xong và chiều chiều đã thấy các ông cầm vợt ra đánh quần rất là vui vẻ.

Lại muốn cho có đủ các thức thể-thao như là : quả tạ, dây đu, barre fixe v.v.,cho nên ông có bèn lập thành hội có điều lệ, qui-tắc, lại định lập cả nhà xéc (cercle). Hôm đại-hội-đồng ngày 4

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

CÔNG-TY ĐIỆN KHÍ ĐÔNG-PHÁP

Cáo-bạch thứ nhất

Theo như nghị-định của quan Đốc-lý Hà-nội ngày 11 Avril 1924 về giá mua điện thắp đèn, và điện chạy quạt, ông Tổng quản-lý công-ty điện-khí Đông-pháp có lời thỉnh các nhà mua điện đến buồng giấy của Công-ty, phố Francis Garnier, để làm giấy mua điện cho hợp phép.

Ông Tổng-quản-lý
G. PELLETIER

Cáo-bạch thứ nhì

Công ty điện-khí Đông-pháp có lời để qui khách biết rằng công-ty mua được đèn điện hạ giá, nên từ ngày 1er Juin đến ngày 31 Août đèn 32, và 50 bougies định giá là 3 fr. 50,

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:
"TONIQUE TONKINOIS"

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOANG-THƯỢNG

Theo hình tự nhiên in ra đây, chớ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và đề-phòng cho kĩ kẻo nhầm-lẫn

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Kiến-định thứ ba, tôi Nội các phụng lời chiếu phê rằng:

Chiếu nay đã được phòng của MONTES qui ông, có chế nên một thứ rượu bổ đã tăng ngự dùng quả rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lạc phê thì gửi cho qui được phong chủ-ông để tỏ thành-giả.

Khâm thử

欽此 內閣奉 制誥之寶 敕賜 "TONIQUE TONKINOIS" 調補元氣 延年益壽 三五月利 正統十二年 日

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-hợp người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai gửi lên sẽ trừ hoa hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đặt quá, mà vì-tất có được công-hiệu cho tính chất người bản-xứ

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

Một thứ xà-bong tuyệt hảo

Thứ xà-bong nào làm bằng mỡ dầu tinh trong, khỏi có trộn pha diêm-cường thì chỉ mới phải thiệt tốt, rửa rảy mình mẩy sạch sẽ, da-thịt giồi mạnh, da mặt đặng mình màng tươi tốt hoài. Bởi nhớ có bọt nhiều, giống bọt sữa làm cho tro buội đống trong mấy lỗ chốn lông đều trôi sạch đi cả. Đã vậy lại còn nhờ vì xà-bong ấy khô ráo luôn luôn, nên ít hao, dùng lâu bằng hai các thứ xà-bong thường.

Savon Cadum

SÂN-NHIÊN-ĐÀI

CẢI LƯƠNG HÝ KỊCH

Đến tối thứ sáu 11 tháng bảy tây này mời quý khách lại xem đến tích hát cải-lương.

NGHĨA-NỮ TẦM PHU

Sự tích người đàn-bà có nghĩa đi tìm chồng bị mưu gian uống thuốc độc chết, nhờ có cây cỏ làm chứng, quan xử ra được án.

Tích hát này, có nhiều chỗ rất là thảm-thiết, *tưởng ai xem cũng phải cầm-động đến chảy nước mắt*. Lại có nhiều chỗ hóng lơn rất buồn cười.

Những giọng hát cải lương kể tạm như sau này:

Bình-bán — Tứ-đại-oán — Nam thọ — Hát bóng lơn. — Ca lý: Hành-vân — Lưu-thủy — Cổ bản, vân vân...

Xin lấy vé xem từ tối thứ năm.

Tối thứ năm 10 Juillet 1924

CỬU MỸ ĐOẠT PHU

(Tích thứ tư)

Hồi thứ 7 thứ 8

Mà hồng nhiều nỗi truân chuyên.
Mừng ai sống sót gặp thuyền ngư gia.
Hữu tình ta lại gặp ta.
Đang nên vội trách trời xa trời gần.

Tối thứ sáu 11 Juillet 1924

CẢI LƯƠNG HÝ KỊCH

Nghĩa-nữ tầm phu

Khi ra trò dùng toàn giọng cải lương và giọng ca lý.

Tối thứ bảy 12 Juillet 1924

CẦM HƯƠNG ĐÌNH

(Tích thứ tư)

Oan ách nước thảm tình con,
Gian nan thế vậy mất còn khôn hay.
May sao may khéo là may.
Lời anh bán cá chê tay buôn người.

Vở hát « MỘT TRẬN CƯỜI » bán tại Sân-nhiên-đài và nhà in Mạc-đình-Tư cùng các cửa hàng sách, giá 2 hào một quyển.

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Ông Montès nhượng hiệu Báo-chế của ông cho ông Domart, báo-chế sinh-viên hạng nhất về cao-đẳng học Đường Paris đã mới năm nay. Ông Domart tự trông coi lấy việc chế thuốc, mà thuốc chế bao giờ cũng rất cẩn-thận như nó thế mà hiệu báo-chế ấy rất có tiếng.

Thuốc gửi đi xa cũng rất chóng. Ai muốn hỏi giá, hay hết điều gì cũng trả lời ngay.

HIỆU

MINH-ĐƯỜNG

MAI CHÍNH TỔNG CỤC

của Đông pháp Yên-thảo công-ty

BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ

CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ BÌ GÀ

N°164 phố hàng Gai — Hà-nội

HỘI-ĐỒNG-ÍCH

đang giải-tán

Lời bá-cáo cần kíp

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Đến ngày 31 tháng 7 tây năm 1924 này, thời sẽ kết sổ, thời sự nhận các sổ của các ông bà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích.

Vậy ông bà nào có sổ gửi tiền mà chưa giao cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở số 3 phố Jauréguiberry, Hanoi, thời xin giao ngay cho ông ấy trước ngày 31 Juillet 1924, quá ngày ấy, người có tiền gửi sẽ mất quyền đòi hỏi về số tiền mình gửi.

Giải-Tán-Viên

P. Pon. E. CHATAIGNEAU.

2094. Y. M. GRENES.

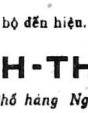
"MỘT LỜI KHUYÊN BẢO RẤT TỐT"

Nếu thấy ai mắc phải bệnh ruột, bệnh ỉa thì nên mách người ta dùng thuốc « REMÈDE d'ABYSSINIE EXIBARD », thuốc bột, thuốc viên thành điều, thuốc tăng là đỡ hết cũng như dùng điển cơ mà hết vậy.

Thuốc này đã từng được thưởng nhiều hạng Médailles vàng và bạc. Thuốc này các lương-y ai cũng lấy làm hiệu-nghiệm. Mỗi năm chữa được đến hàng nghìn người khỏi bệnh.

Đã bột trong một cái điếu, hoặc trên một mảnh kim-khí mà đốt, rồi thở cái khói thuốc, thì lập tức đỡ ngay. Cứ thử mà xem, sẽ thấy hiệu-nhiệm là thường. Một thuốc quấn Abyssinie Exibard (CIGARETTES d'ABYSSINIE EXIBARD) cũng hiệu-nghiệm lắm.

Trên xài bằng quấn chung quanh hộp thuốc có in đủ-hiệu sau này mới là thực hiệu:

Gởi bán tại } BLANC, Hanoi
MONTÈS, Hanoi

Thưởng chè thơm

Xin mời quí khách chiếu cố sơi chè SINH-THÁI; trong những gói chè SINH-THÁI phần nhiều là có phiếu thưởng chè nhất thơm ngon.

Nhưng đã được thưởng là thưởng gói chè có **giá trị**, chứ không giảm thưởng lặt vặt 1 2 xu.

Xin quá bộ đến hiệu.

SINH-THÁI

31, Giữa Phố hàng Ngang, 31

HANOI

Một ngày mưa gió

Ngày mưa gió, ở nhà không có việc gì làm, thì nên đọc truyện. Truyện hay thì có:

Tiếng Gọi Nhân Tình

Của Nguyễn-Bá-Thế, tả những cảnh-tượng thương-tâm, những tình-ái éo-le, những sự ngang-trái của người đời, làm cho người đọc phải rơi lệ, phải thổn-thức, phải ngậm-ngùi.

Giá 0$30

Mua tại nhà in Trung-Bắc Tân-Văn, 36 phố Henri d'Orléans, Hanoi.

BÁN NHÀ VÀ ĐẤT

Bán cái nhà số 50, phố hàng Điếu, giá bán 3.200 bạc, ai muốn mua, xin cứ lại xem tự do, khi thuận, xin gửi thơ về ông Ngô-nhật-Thăng, phố Chân-cầm, Hà-nam, lên nói giấy bán.

Bán thửa đất 350 thước vuông 31 thước, khoái 15 có thể cất được 3 phòng, giá nhất định 10 đồng 1 thước, liền chợ hàng Gà, ngang cổng nhà tư-thục Tín-lành. Ai muốn mua cứ hỏi 1, 2 phần, xin cứ gửi thơ về Hà-nam, như trên này. 3006

HƯNG-YÊN

Dịch trâu bò. — Địa-phận làng Hoàng-tranh, tổng Hoàng-tranh, huyện Phù-cừ hiện đang có dịch trâu bò.

Làng Bình trì, huyện An-thi cũng có dịch trâu bò. Hiện đã có 8 con vừa trâu vừa bò chết rồi.

Nạn ô-tô. — Hồi 7 giờ sáng ôm 9 juillet, có một cái ô-tô của một người Tây ở Hanoi xuống Hà-phong khi qua kilomètre 29, thuộc địa-phận Bần-yên-nhân thì đụng phải một người đàn ông bị thương nặng, đã đưa về nhà thương Bần-yên nhân cuộc thuốc.

CHỢ BỜ

Việc vận tải trên sông Bờ. — Nay cấp trước số tiền 90 đồng cho M. Trần quang-Hanh coi về việc vận tải ở chợ Bờ để lấy tiền trả cu li vận tải trong hạt ấy và chi dùng thế nào sẽ phải khai giấy chứng thực sau. Số tiền ấy sẽ được cấp nữa chia làm ba kỳ, mỗi kỳ là một phần chia ba số ấy.

(Xem trang thứ tư).

BẮC-NINH

Mùa thuế. — Năm nay huyện Lang-tài bắt đầu đồ t uế trước tiên.

Mấy hôm nay trong thành-phố rầm rập những tổng lý lên đồ thuế đông lắm. Độ này tại các hàng cơm, các nhà cho vay lãi và các nhà đổi bạc cũng xóm làng Niêm người đi lại đông như kiến.

Mất cắp ban ngày. — Hồi 9 giờ rưỡi sáng hôm qua thầy Lý ở xã Bình-cầu phủ Thuận-thành lúc sắp nộp thuế thì còn chè chén ở nhà trọ, chẳng may ngủ quên đi mất. Đến khi người nhà gọi dậy để đi nộp thuế thì thấy ta sờ đến cái ruột tượng gối ở trên đầu có 260 p và mấy hào thì đã đâu mất rồi.

NAM-ĐỊNH

Cái hại quét đường muộn và không tưới. — Sáng nào cũng vậy, cứ đến quá 7 giờ thì lọ mọ quét đến con đường hàng Đồng.

Trước khi quét, họ lại không chịu tưới nước để bụi bốc lên từng lớp, khiến cho đôi bên hàng phố hô-hấp phải cái bụi kia, nhà cửa cùng hàng hóa, bị phủ đầy những cát. Thậm chí đến xe cộ cùng hành khách qua lại cũng phải che mặt dùng bước.

Cứ theo như phương-pháp vệ-sinh, quét mà không chịu tưới nước thước t i rất là nguy hiểm cho sự hô hấp của công chúng.

Ước ao rằng những cái kì quyết điểm về vệ-sinh thành-phố nói ở trên kia, sẽ đến tại quan trên để ngài tìm phương bổ-cứu c o thi thực là cái hạnh-phúc cho đoàn dân ở thành phố ta vậy.

N. V. L. lai cảo

THÁI-BÌNH

Đáp lại bài « Có phải trâu gian bò lận không » và bài « Trứng gà lậu ». — Bản báo tiếp được bài sau này đáp lại hai bài lai cảo ấy, vậy cũng lấy lẽ công-bằng mà đăng sau này:

Chúng tôi là cai cơ và lính cơ huyện Hưng-nhân xin có lời kính gửi lên để qui báo biết rằng:

Số báo 2170 ngày 13 Juin 1924 về mục thời-sự tỉnh Thái-bình có đăng một bài rằng: « có phải trâu gian và bò lận không? » ở dưới ký tên là « H. NH. lai cảo » Lại số báo 2172 ngày 16 Juin 1924 về mục thời sự Hưng-nhân tỉnh Thái-bình có đăng một bài rằng: « Trứng gà lậu », chúng tôi xem những lời đăng ở hai bài ấy, không thực một tý nào cả, chẳng qua là những người nào vô công rỗi nghề, học đòi múa mép, nhân có hiềm riêng với chúng tôi, mà đặt điều ra làm vậy, cứ xét cho kỹ những lời đăng ở hai bài ấy đủ biết là đặt để vô lý, chứ không có thể bao giờ.

Vả chúng tôi tuy là binh lính, nhưng trong khi thừa hành việc quan, cũng đều phải giữ nghĩa vụ cả, chúng tôi đại gì mà đến nỗi bậy bạ như những lời trong bài đã đăng. Muốn nói chúng không được, vậy chúng tôi phải viết mấy dòng này để bẩm bạch với qui bác, mong rằng qui báo lại đăng vào mục thời-sự cho, để cho những kẻ tiểu tâm có hiềm riêng với chúng tôi tự giờ chừa đi. Và qui báo cũng xét cho rằng: người ta ở trên đời vô luận lớn nhỏ sang hèn, cũng phải giữ lấy cái danh giá của mình, cũng như là giữ tính mệnh, giữ tài sản, nay vô cớ có người xúc phạm đến danh giá chúng tôi, thì dẫu chúng tôi chẳng có tiền của, chẳng có thế lực, chẳng có mồm mép như ai, nhưng chúng tôi cũng phải lấy cái tài hèn sức mọn của chúng tôi mà chống giữ lại.

Cai cơ và lính cơ huyện Hưng-nhân ký tên

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

Số 82

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Thầm-nghĩa-phương nói:

— Dẫu tôi buông tay, nàng cũng chẳng thoát được nào!

Nói xong, liền buông tay ra. Nàng *Huệ-lan* thấy ấn buông tay, tức thì bỏ chạy. *Thầm-nghĩa phương* đuổi theo.

Nàng *Huệ-lan* nói:

— Trời ơi! Đất ơi! có ai cứu tôi với không!

Nàng *Huệ lan* lật-đật bước thấp bước cao, chỉ cố gia sức mà chạy, không ngờ giữa sân có mấy cái búa bổ củi, nàng vướng chân ngã lăn ra đấy. *Thầm-nghĩa-phương* thấy nàng ngã nằm dưới đất, liền thừa-thế mà cưỡi lên trên. Nàng cố sức vẫy, *Thầm-nghĩa-phương* cũng ngã nằm bên cạnh.

Nàng vùng trở dậy, vớ được lưỡi búa, nghiến răng bổ mạnh một cái vào đầu. *Thầm-nghĩa-phương* vỡ óc ra, chết ngay lập-tức. Khi nàng đã giết chết *Thầm-nghĩa-phương* rồi, run-sợ không biết đường nào, đành ngồi xuống đấy mà khóc.

Lại nói chuyện *Lâm-húc* lật-đật chạy về đến nhà, trông thấy *Diêu-hạ-phong* đang ngồi xem tướng cho mọi người. Khi xem tướng xong, mọi người đều lui ra cả.

Lâm-húc mới hỏi rằng;

— Dám hỏi nhạ-phụ bị bệnh ra thế nào?

Diêu-hạ-phong nói:

— Tôi vốn người khỏe-mạnh, xưa nay chẳng có bệnh tật chi cả. Ai bảo chàng như thế?

Lâm-húc thật lời *Hoa-hữu-linh* nói cho *Diêu-hạ-phong* nghe. *Diêu-hạ-phong* nói:

— Sao bắn lại bảo tôi bị bệnh, nào tôi có thấy mặt hẳn đến đây bao giờ! Bây giờ c ng vào hỏi lại hẳn, xem vì cớ chi mà hẳn dám nguyền-rủa tôi.

Lâm-húc cáo từ *Diêu-hạ-phong*, rồi lại học-tốc sang *Thầm* tướng-phủ, đi thẳng vào chốn t n-phòng. Vừa chạy tới trước sân t i thấy nàng *Huệ-lan* rũ-rượi, mà ngồi dưới đất, lại có một cái tử-thi ở bên cạnh, đầu vỡ óc ra.

Lâm-húc run sợ, nín lặng hồi lâu, rồi hỏi rằng:

Tại sao hiền-thê lại giết chết người ta?

Nàng *Huệ lan* mở mắt, nhìn thấy *Lâm-húc*, liền khóc mà bảo rằng:

— Tôi vẫn không muốn đến, phụ-quan cứ bắ o tôi đến, để bây giờ đến nỗi nguy-hiểm, mắc mưu của đứa gian-nhân. Thôi thì tôi chịu thế mạng là xong, còn nói chi nữa!

Lâm húc nghe nói, biết là khi mình đ vắng, *Thầm-nghĩa-phương* vào g eo mà nàng không thuận, cho nên nàng giết chết hẳn vậy. Hai vợ chồng cứ ngẩn mặt nhìn nhau, không biết nghĩ ra thế nào.

Lại nói chuyện *Hoa-hữu-linh* trông thấy *Lâm-húc* quay về, lo ng cuống lo thay cho *Thầm-nghĩa phương*. Chờ mãi không thấy ra, mới chạy đến bên thư phòng ghé dòm, cũng chẳng thấy động-tĩnh chi cả.

Hoa-hữu-linh bắt-đắc-dĩ mới phải bước vào. Vừa vào đến trước sân thì trông thấy *Thầm-nghĩa-phương* đã nằm xống xượt ở dưới đất, đầu vỡ óc ra. *Hoa-hữu-linh* giật mình kinh-sợ, chẳ g còn hồn-vía nào.

Hẳn kêu rầm lên rằng:

— Sao vợ chồng nhà-người to gan, dám giết chết đệ nhị công-tử!

Các gia-đình trong phủ nghe tiếng, đều tập-nập kéo đến. Nữ-tỳ chạy vào báo với thái-phu-nhân. Thái-phu-nhân nghe báo, cũng lật-đật chạy đến, ôm lấy thi-thể *Thầm-nghĩa phương* mà nức-nở khóc hoài.

Thầm-đình phương truyền cho gia-đình xúm lại mà đánh *Lâm-húc*. Xót thương cho *Lâm-húc* thân-thể học-trò, gầy-gò yếu-đuối, chịu sao được những ngọn ro can-nghiệt của một bọn hổ-lang dũ-đội kia.

Thầm-đình phương lại truyền cho bọn nữ-tỳ xúm lại đánh nàng *Huệ-lan*. K i đánh đã chán tay rồi, bấy giờ mới viết thư sai người đến huyện *Đan dương* phi-báo.

Quan huyện *Đan-dương* này khi trước làm chức thư b ện ở trong bộ vo-vét được ít tiền-của, mới quyên chức huyện-thừa. Sau lại cày-cục được hồ lam *Đan-dương* huyện tri-huyện.

Viên tri-huyện này tên gọi *Thầm-bạch-thanh*. Người rất tham-ô. Có ai đến kiện-tụng việc gì thị bất kỳ hay dở phải trái thế nào, cũng đều làm nảy ra tiền được.

Thầm-bạch-thanh lại khéo thù-phụng quan trên và giac-kết với bọn thông-hoạn. Dân đất Hoài-âm vẫn đồi tên cho hẳn gọi là *Thanh-bất-thanh*, lại còn đặt cho hẳn một cái tên riêng nữa gọi là Quyền-địa-bì.

Hôm ấy *Thầm-bạch-thanh* ra ngồi công-đường, tiếp được tờ phi báo của *Thầm* tướng-phủ, mở xem một lượt từ đầu đến cuối, kinh-ngạc mà phán rằng:

— Quái lạ! Sao vợ chồng *Lâm húc* lại dám giết chết *Thầm* công-tử! Ta nghe nói *Thầm* tướng-công rất yêu đệ-nhị công-tử. Việc này có quan hệ đến thân-danh ta, ta phải tra cứu ngay mới được.

Nói xong, tức khắc đem các nha-dịch thân-hành đến *Thầm* tướng-phủ để khám nghiệm. Khi đến tướng-phủ, *Thầm-bạch-thanh* vừa xuống kiệu thì đã thấy *Thầm-đình-phương* ra đón, mời vào phòng khách.

Khi uống trà xong, *Thầm bạch-thanh* hỏi rằng:

— Chẳng hay đầu đuôi thế nào mà đệ-nhị công-tử lại gặp sự biến-dị như thế này?

Thầm-đình-phương nói:

Hai vợ chồng *Lâm-húc* tự nhiên vô cớ giết chết thân-đệ tôi, dám xin đại-nhân hết lòng tra-cứu, mà giải oan cho, rồi tôi sẽ sai người tiến Kinh phi bẩm để thân-phụ tôi biết.

Thầm-bạch-thanh nói:

— Phàm kẻ giết người, tất phải thế mạng, từ xưa đến nay bao giờ cũng vậy, bà tất con nghĩ-ngợi chi. Bây giờ để tôi khám-nghiệm thi-thể đệ-nhị công-tử đã, rồi sau sẽ tra cứu hung-thủ.

Nói xong, đứng dậy đi vào chốn công-đường, truyền giải hung-thủ vào. Các nha-dịch giải nàng *Huệ-lan* và *Lâm-húc* vào qui ở trước sân.

Thầm-bạch-thanh hỏi rằng:

— Hai vợ chồng nhà-người sao dám cầm búa mà bổ vào đầu *Thầm* công-tử? Đầu đuôi thế nào, phải thú cho thực. Nhà-người nên biết rằng bản-chức đã dùng đến hình-pháp thì không thể nào mà giấu-diếm được đâu! *(Còn nữa)*

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

VIỆC TRONG KỲ

THANH-HÓA

Nạn xe lửa. — Đêm 28 Juin có một người tuần canh là Lê-văn-Hiệp quán làng Ngọ-trì bị xe lửa đè chết ở kilomètre 150+300 vào giữa quãng ga Nghĩa-trang và Đò-lèn.

Việc Nam-kỳ

SAIGON

Một chiếc ghe chài chở 800 thùng dầu bị cháy. Hồi bốn giờ chiều hôm 2 juillet có một chiếc ghe chài chở dầu bị cháy ở dưới sông Arroyo-chinois gần nhà dưỡng đường Chợ quan. Lửa cháy rất to, khói bay đen nghịt một góc trời. Lúc ấy có các quan và lính tráng cùng mọi người mang vòi rồng và ống tout ra chữa, nhưng không thể nào mà cứu chữa được, đành cứ đứng mà nhìn xem ông hỏa thần nọ ra oai. Lửa cháy càng to, các thùng dầu nổ tiếng vang dậy trời đất, khiến cho mọi người phải khiếp sợ, sau cùng phải cho một chiếc xà-lúp tới gần phá hông ghe cho chìm đi để vớt vát lấy những thùng chưa cháy tới. Lúc ghe đã chìm dầu nổi trên mặt nước còn cứ cháy hoài trôi từng đám một, chẳng khác gì một trận hỏa-công, lâu lâu lắm mới tắt hẳn.

Ghe ấy chở cả thảy 4 0 thùng dầu hỏa và 400 thùng dầu xăng, mà cháy hết chỉ còn được có 50 thùng. Thiệt hại chừng 3 50) đồng bạc.

Coi chở ghe ấy có ba tên cu-ly, ý hẳn có tên nào vô ý hút thuốc đánh rơi tàn lửa vào những chỗ dầu đi ra mà nên thế chăng, chớ không thì sao mà cháy được. Ba tên cu-ly đều bị bỏng cả, đã phải đưa cả vào dưỡng đường điều trị.

QUẢNG-CHÂU-LOAN

Tự-tử Ở phố Alger có cậu con trai ông huyện Cao-châu 18 tuổi tự tử bằng thuốc phiện chết đêm hôm kia, đã cất đám rồi. Chỉ vì chơi bời quá độ, về nhà ăn cắp 200 bạc của mẹ, mẹ mắng mà đến nỗi quyên sinh.

Tàu bay. — Từ hôm có tàu bay đến giờ, phố xá tấp nập đi xem vui lắm, ngày nào cũng bay. Nghe chừng độ này giặc cỏ thấy vậy cũng bớt nhiều.

Cướp. Tối hôm nọ người cai giây thép Ng-văn-Đồn, đi chữa giây thép đường Taiping, khi trời tối, phải ngủ đỗ làng gần đồn Taiping với 4 người cu-li. Lúc 8 giờ tối trời mưa tầm tã thì một bọn cướp độ hơn mười đứa đủ khí-giới vào cướp làng ấy, đánh và bắt nhiều người lắm, đồ đạc lấy sạch . Khi chúng đem đến giữa đường thì có lính ở đồn đuổi được. Sáng hôm sau ông chủ giây thép đem xe ô-tô đi tìm thì gặp người cai ở giữa đường, bị nhiều vết thương nặng, ngất. Ấy khai rằng mất đồ đạc và hơn hai chục bạc tất cả đến 50 đồng.

Thuyên-chuyển. — Quan *docteur* Martin đổi về Hanoi, quan giám binh Ferez đổi đi Luang-Prabang, kỳ tàu ngày 7 đã xuống tàu.

Tàu *Hanoi* hôm 1er mới rồi thì có quan *docteur* Calbairac và quan giám binh Lagarde tới nơi.

M. Huệ ở sở vô-tuyến điện Kiến-an đổi sang để thay tạm cho MM. Thành và Tạ thì nay đã tới nơi.

Kỳ thi bằng Sơ-học. — Kỳ thi bằng Sơ-học (certificat d'études primaires, đã xong, có 12 cậu ứng thí thì đỗ 10 cậu, cháu M. Chi đỗ đầu, con M. Bầu thứ hai, còn thì người bản thổ cả.

Tiết trời khó chịu. — Hơn nửa tháng nay tiết trời khó chịu lắm lại bị gió tây, cho nên nhiều người mắc bệnh, trẻ con cũng ốm, người lớn chỉ ho và sốt, trẻ con thì dầy và đi rửa, nhiều đứa không chữa được.

Tù sống. — Ở Patsi bốn người lính đem tù đi làm, vì sợ để chúng lấy cả súng, bắn chết một người lính và tẩu thoát được. Hiện đương tầm nã.

ĐỘC-TRÙNG SÁN-LÃI
Sán-lãi của quan Tuồng-y
DUHOURCAU bào chế
PARIS, LEGOUX & Cie, 16, Rue de Turenne
Agents d'Annonces en Europe :
L. MAYENCE & Cie
9, Rue Tronchet, PARIS
19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

NHÀ BA-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi
CÁC BỆNH SAU NÀY :
1. Bệnh ngoài da ; nhọt đinh, đanh.
2. Đau xương.
3. Tạo lâu ngày.
4. Đau phát-huyết-quản.
Đều trị bằng thuốc :
ROB DÉPURATIF MONTÈS

Vị thuốc kiến hiệu
1) **Hoa-liễu-giải-độc-hoàn,** *thuốc này các bị thiếu-niên để phòng Ngoại dâm dụng, vì nó chẳng những là trị bệnh lậu, còn có thể giải độc mọi chứng khác, mỗi chai 1 p. 00.*
2) **Thuốc-ho, ho hàn, ho nhiệt đều hợp dụng, ho năng đến đâu, uống giá nửa chai nhẹ ngay lập tức, mỗi lọ 0 p. 30.**
3) Thuốc lị, *bệnh lị thì lắm thứ, có đỏ, có trắng, hoặc vàng, hoặc huyết, hễ không có thiên phát y trị, thực dễ hai người, thứ thuốc này có thể trị các chứng lị, mỗi chai 0 p. 30.*
4) Thuốc cam tả nhất kiến hiệu, *thuốc này trẻ thêm ăn lắm, mà trị mọi chứng cam, mỗi lọ 0 p. 10.*
Trong hễ lúc nào cũng có thầy thuốc tiện hỏi điều gì xin trả lời ngay. Quí khách ở xa, tức 1 p. trở lên mấy gửi, và cho xin tiền trước mỗi đồng thêm 0 p. 20.
SIOU-HANG-LAM
108, phố hàng Buồm, Hanoi

NHÀ BA-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi
Thay huyết xấu.
Trị bệnh mất máu, khí huyết suy-yếu, thần-thể mỏi-mệt, gầy-còm, hay vì kém huyết sinh ra rào phổi làm cho hay ho vặt, uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm bao giờ !

Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.
Ấy là :
Thuốc nước bổ huyết
MÁU BO

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC
泰 LỢI-THÁI 利
110, Rue des Changeurs, 110
HANOI
Bản-hiệu chuyên nghề ngót 20 năm, buôn bán thực thà, được nhiều quí-khách chiếu-cố, hằng ngày vẫn gửi vàng và đồ vàng đi bán các tỉnh trong cõi Đông pháp và Cao-miên Lane.
Đó khách quen hay lạ, hễ gửi Commande mà có đặt ít tiền trước tài bản-hiệu cũng chiếu theo thời giá mà gửi đồ đến tận nơi.

NHÀ BA-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi
Trong những độ giới nồng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.
Mắc bệnh ghịp, thường sổ ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.
Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là :
Cachets du Docteur Rascol
0 $ 60 một ống sáu cachets

CẢM mới và cũ, HO
HO RAN NGƯỢC
thứ tuyệt nhờ bởi
Solution Pautauberge
uống là HẾT HO và ngừa bịnh HO LAO
Giá mỗi chai bốn quan

RƯỢU NHO J. K. WATSON
Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.
Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ sung rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.
Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghịp, bệnh sốt rét rừng, v. v.
Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.
Giá bán : 2 $ 50 một litre
Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE
59, phố Paul-Bert, Hanoi

祥和裕
YU-WO-TSEONG
VENTE EN GROS
68, Rue des Cantonnais, 68
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 268
Bản-hiệu có nên hân hạnh cho các ngài, bằng tên nhiều lần, hàng thật giá thật rẻ.
Có bán rẻ các thứ vải sồi, nhuộm sẵn, Nhật, tạp, hàng, quế, nến nến và hàng Saigon như Bình, Thọ, nến mèn.
Nay mới có đủ các thứ hàng thêm, mong đem mỗi mọi công khó. Những hàng mới nên xuất hàng lắm, chẳng không kịp kể ra không có miền giới đi các tỉnh, ai hàng cần nguyên thăng tới chỗ được quí-khách ở gần nơi đến xin hiện mà mua, còn ở xa thì gửi thư về xin báo xin gửi contre remboursement.
Kính bạch
YU-WO-TSEONG

Hỡi các ông mắc phải bệnh sốt rét (lên và giang mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Bắc-ninh, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Giá cước đệ hơn một đồng một lọ.
2017

MUỐN TRỪ CÁC BỆNH SỐT RÉT CÁCH-NHẬT, BỆNH SỐT RÉT RỪNG NÊN DÙNG THUỐC
QUINOFORME
hoặc ống, hoặc viên
Tại tất cả các hiệu thuốc Pháp toàn đồng một giá 5 Francs ống
Gửi mẫu và tài liệu các nơi cho
Nhà chế thuốc LACROIX, 25-31, Rue Philippe de Girard — PARIS

NGƯỜI BIỂN-LẬN
(L'AVARE)
Hài-kịch của MOLIÈRE tiên-sinh soạn ra
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch
Hội Ái-hữu của Tân-cựu học-sanh tràng Cao-đẳng đã diễn tại nhà hát lớn Hanoi, ngày 18 Janvier 1924
Pháp và chữ Quốc-ngữ hai lối văn song nhau
Giá mỗi quyển . . . . . 0 $ 50
Tiền cước gởi đi các tỉnh, mỗi quyển . . . . . 0 . 11
CÓ BÁN TẠI BẢN-QUÁN

LỤC-TỈNH TÂN-VĂN NHỰT BÁO
(Xuất-bản mỗi ngày 8.500 tờ)
6 trương
GIÁ BÁN BÁO :
Một năm . . . . . 12 $ 00
Sáu tháng . . . . . 6 . 50
Ba tháng . . . . . 3 . 50
Báo-quán ở tại đường Catinat, số 157, Saigon (Cochinchine).
Tôn-chỉ của tờ báo là để truyền bá tư-tưởng văn-minh của Pháp-quốc, luận về kinh-tế lý-tài, báo tin lạ xảy ra trong Đông-Pháp, mỗi kỳ đều có tiểu-thuyết. Mua báo xin gởi mandat cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, chủ-nhơn thâu nhận.

ŒNO KOLA COCA
RƯỢU BỔ
酷補
J. BLANC (*dệ nhất hạng bào-chế*)
Ông L. BLANC (*người nối-nghiệp*)
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán 2 $ 40 một lít
Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每晚食前喫酒古啞沒喉嚨歌喉精
Bán tại : Hiệu Bào-chế J. BLANC
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) Hanoi

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC
MỘT TRIỆU
hoặc 500.000, hoặc 200.000, hoặc 100.000 quan
Muốn được một số tiền ấy, nên mua một cái vé
CRÉDIT NATIONAL 1920
Lần mua vé thứ tư kỳ quay, các ngài đóng luôn 30 tháng mỗi tháng 30 mươi quan. Kép nhân lần sau, liền được ngay một vé, rồng mình sẽ quyền số-trúng. Số vé trúng số thì được số liền. Mình chỉ nhớ khi đến kỳ quay, mình tới, thật liền như không ngờ vậy, mà đã được đủ của cuộc rồi về. Mỗi được số trúng, chẳng một mất vé nào, cứ giữ số trúng luôn luôn.
Vì Crédit National mỗi năm trúng 52 kỳ quay rồi về : 12 lần Janvier, 1er Avril, 1er Juillet, 1er Août, 1er Octobre, 1er Novembre
Mỗi lần rút số như :
1 lô. . . . . MỘT TRIỆU
1 lô. . . . . 500.000 quan
2 lô. . . . . 200.000 quan
3 lô. . . . . 100.000 quan
8 lô. . . . . 50.000 quan
Mỗi rút số tám kỳ trong một năm cộng là 20 triệu quan
Như vậy rất số cũng để trông làm
BANQUE NOUVELLE, 5 Rue Papère, MARSEILLE (France) R. C. 6576